

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 9727/2022
06.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Весне Станковић и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Предраг Станковић, адвокат са ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Љубиша Павловић, адвокат из ..., ради развода брака и вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 80/22 од 01.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 06.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против првог става изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 80/22 од 01.03.2022. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Првим ставом изреке пресуде Основног суда у Ужицу – Судска јединица у Бајиној Башти П2 104/21 од 12.01.2022. године разведен је брак тужиоца АА, ЈМБГ ..., рођеног дана ... године у ... од оца ВВ и мајке ГГ и тужене ББ, рођене ББ1, ЈМБГ ..., рођене дана ... године у ... од оца ДД и мајке ЂЂ, закључен дана 06.09.2008. године пред матичарем Општине Бајина Башта и заведен у матичну књигу венчаних за матично подручје Бајина Башта под текућим броје ... за 2008. годину. Другим ставом изреке малолетна ћерка парничих странака ЕЕ, ЈМБГ ..., рођена дана ... године у ..., поверена је на самостално вршење права оцу, тужиоцу АА. Трећим ставом изреке обавезана је тужена да на име свог дорпиноса за издржавање малолетне ЕЕ плаћа месечни износ од 8.000,00 динара почев од 23.04.2001. године, као дана подношења тужба, па убудуће док за то буду постојали законски услови, с тим што је доспеле рате дужна платити одједном у року од 30 дана од пријема пресуде, а наредне доприносе плаћаће сваког 10. у месецу за текући месец преко поште на име законског заступника, оца детета тужиоца АА. Четвртим ставом изреке лични контакти између малолетне ЕЕ и мајке ББ одвијаће се тако што ће мајка дете преузимати од оца испред куће у којој живи сваки други викенд у месецу од петка у 20,00 часова до недеље у 20,00 часова, радним данима сваке среде од 16,00 часова, 30 дана укупно током летњег распуста и 7 дана током зимског распуста, за време дечијег рођендана једне године код једног, а друге године код другог родитеља, у време новогодишњих, Божићних и Васкршњих празника, једне године код једног, а друге године код другог родитеља, све у складу са

потребама и интересима детета, што је као родитељ коме је дете поверено на самостално вршење родитељског права тужилац дужан омогућити туженој као мајци, да несметано контактира и виђа дете, те омогућити мајци да о битним питањима која утичу на живот детета одлучују заједнички и споразумно. Адреса детета одређена је на адреси пребивалишта оца АА у ..., ... Петим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да, поред износа досуђеног трећим ставом изреке, на име свог доприноса за издржавање малолетне ЕЕ месечно плаћа још по 4.000,00 динара од дана подношења тужбе. Шестим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ до 75.820,00 динара.

Првим ставом изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 80/22 од 01.03.2022. године одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Ужиоцу – Судска јединица у Бајиној Башти П2 104/21 од 12.01.2022. године у другом, трећем и четвртном ставу изреке. Другим ставом изреке укинута је пресуда Основног суда у Ужицу – Судска јединица у Бајиној Башти П2 104/21 од 12.01.2022. године у шестом ставу изреке, којим је одлучено о трошковима поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. и 2. тачка 12. ЗПП учињених пред другостепеним судом, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) у вези са чланом 202. Породичног закона („Службени гласник РС“ број 18/05 са изменама и допунама), па је оценио да ревизија тужене није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неосновани су и ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. и 2. тачка 12. ЗПП, с обзиром на то да је чињенично стање утврђено првостепеном пресудом сагласно доказима изведеним сходно члану 228. ЗПП и цењеним у складу са одредбом члана 8. ЗПП, а према члану 407. став 1. ЗПП, ревизија се не може изјавити због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Према утврђеном чињеничном стању брак парничних странака, закључен је дана 06.08.2008. године, фактички је престао када се тужена из куће тужиоцевих родитеља, где су парничне странке са својом малолетном ћерком ЕЕ, рођеном дана ... године, до тада живеле, одселила у кућу својих родитеља. Малолетна ЕЕ наставила је да живи са оцем и његовим родитељима. Оценом извештаја Центра за социјални рад утврђено је да отац поседује све компетенције за вршење родитељског права, има одговарајуће услове за одгајање детета и да у томе има подршку својих родитеља, првенствено мајке старе ... година која је врло витална. Малолетна ЕЕ је пред стручним радницима Центра за социјални рад изразила аутентичну жељу да настави да живи са оцем, јер се са њим и његовим родитељима осећа сигурније. Виђање са мајком, које је релативно редовно, малолетна девојчица доживљава као обавезу, а не као потребу. Склоност тужиоца ка сопственом полу, истакнута од стране тужене, коју је он негирао,

од стране суда није проверавана, јер је оцењена као ирелевантна, а тужиочево повремено ноћење на радном месту – у ... на ..., због небезбедности путовања у зимским условима, није сматрано одлучном околношћу за доношење другачије одлуке, јер је малолетно дете том приликом било под надзором родитеља тужиоца. Тужилац је ... и месечно зарађује 52.000,00 динара, тужена као ... остварује зараду од 36.000,00 динара. Парничне странке не поседују непокретну имовину и немају законских обавеза издржавања према другим лицима.

Применом члана 154. став 1, члана 160, члана 161. став 1. и члана 162. став 2. Породичног закона, водећи рачуна о потребама повериоца и могућностима тужене као дужника издржавања, суд је потребе малолетне ЕЕ утврдио у висини од 26.000,00 динара, па је имајући у виду цене услуга породичног смештаја од 34.724,00 динара, тужену обавезао да месечном издржавању своје ћерке доприноси износом од по 8.000,00 динара, док је тужбени захтев до тражених 12.000,00 динара одбио као превисоко опредељен.

Прихватајући изложено чињенично стање као правилно и потпуно утврђено, другостепени суд је у побијаном делу првостепену пресуду потврдио, ценећи да је ожалбена одлука донета правилном применом наведених материјалноправних одредби, да је полно опредељење тужиоца, као родитеља коме је дете поверено на самостално вршење родитељског права, код постојања његових родитељских компетенција без утицаја на правилност донете одлуке и да је воља малолетног детета, као аутентична, јасно и недвосмислено саопштена пред радницима Центра за социјални рад, опредељујућа за одлуку о њеном будућем животу са оцем, чије повремено ноћење на радном месту на ... у зимским условима не угрожава безбедност детета, јер је оно у том случају збринуто од стране тужиочевих родитеља.

Према становишту Врховног касационог суда, другостепена пресуда се неосновано побија указивањем на погрешну примену материјалног права.

Код изложеног чињеничног стања правилан је закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетне ЕЕ да буде поверена оцу на старање, уз обавезу тужене, мајке ББ да доприноси њеном издржавању у утврђеном износу и да са малолетном ћерком личне односе одржава на начин одређен четвртим ставом изреке првостепене пресуде.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета прописано је да су у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја интереси детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца, који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребе законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

Услови за самостално вршење родитељског права регулисани су чланом 77. Породичног закона, а став 3. тог члана прописује да један родитељ сам врши

родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Чланом 266. став 1. Породичног закона прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Одредбом члана 270. Породичног закона прописано је да је пре него што доносе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз или стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Чланом 272. став 2. истог закона прописано је да ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детата једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

Када се пође од утврђеног чињеничног стања, имајући у виду извештај надлежног органа старатељства датог уз уважавање мишљења детета у ситуацији када је способно да изрази своје мишљење - да жели да живи са једним од родитеља, а имајући у виду узраст и пол детета, његове жеље, потребе и осећања, као и процењену родитељску способност оба родитеља, Врховни касациони суд је оценио да је правилан закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено на старање оцу, у чијем породичном домаћинству је и до сада живело и оставарило континуитет боравка, уз лични доживљај сигурности и збринутости. И по оцени ревизијског суда, у најбољем интересу малолетне ЕЕ је да настави да живи са оцем, уз уређени начин одржавања личних односа са мајком.

Чланом 61. став 1. Породичног закона прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Одредбом става 2. истог члана прописано је да право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком, када је то у најбољем интересу детета.

Најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета (члан 3. Конвенције о правима детета и члан 6. Породичног закона), правни је стандард који чини неколико елемената процене и то узраст и пол детета, његове жеље и осећања с обзиром на узраст, зрелост и емотивне потребе. У конкретном случају нижестепени судови су пошли од налаза и стручног мишљења органа старатељства правилно закључујући да је начин одржавања личних односа који је предложио орган старатељства у најбољем интересу малолетног детета, јер отац поседује одговарајуће родитељске компетенције, имајући у виду да је ревизијом оспоравана одлука о поверавању малолетног детета на самостално вршење права оцу, у циљу заштите интереса малолетног детета, подложно контроли од стране надлежног органа старатељства.

Начин одржавања личних односа малолетне ЕЕ са мајком ББ уређен је у складу са чланом 272. став 2. Породичног закона и сагласан је мишљењу и предлогу органа старатељства, чиме ће се обезбедити очување и унапређење постојеће емотивне

блискости родитеља и малолетног детета и на тај начин задовољити стандард најбољег интереса детета регулисан чланом 6. и чланом 266. Породичног закона.

По оцени Врховног касационог суда, правилном применом члана 154. и члана 160. Породичног закона, висина доприноса тужене за издржавање малолетне ћерке утврђена је у висини од 8.000,00 динара месечно.

Врховни касациони суд је ценио и остале наводе ревизије, па је закључио да су неосновани, јер се њима понављају жалбени наводи истакнути против првостепене пресуде, које је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за своје становиште дао је јасне и довољне разлоге, које Врховни касациони суд прихвата.

Сагласно изложеном, у складу са одредбом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Како ревизија тужене није усвојена, то је сходно члану 165. став 1. ЗПП као неоснован одбијен а њен захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка.

**Председник већа – судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић